

**Sıbğettullah Korhan, Dosdoğru Elçi Nübüvvet Karşıtı Modern Eleştirilere
Cevaplar. İstanbul: Tin Yayınları, 2024, 302 s.
İnci Altunkaya***

 doi.org/10.67764/nukkad.2026.2.429

Sayı: 2 | Ekim 2026

E-ISSN: 3108-8147

Yüksek Lisans Öğrencisi, Tekirdağ
Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal
Bilimler Enstitüsü, Tekirdağ/Türkiye

E-mail: incialtunkaya@hotmail.com
<https://orcid.org/0009-0007-2578-2239>
<https://ror.org/01aomk874>

Makale Türü: Kitap Kritiği

Geliş Tarihi: 26.06.2026

Kabul Tarihi: 01.10.2026

Yayın Tarihi: 25.10.2026

Değerlendirme: Bu yazı editör kurulu
tarafından incelenmiştir.

Etik Beyan: Bu çalışmanın hazırlanma
sürecinde bilimsel ve etik ilkelere
uyulduğu ve yararlanılan tüm
çalışmaların kaynakçada belirtildiği
beyan olunur.

Benzerlik Taraması: Yapıldı.
iThenticate / turnitin.com

Etik Bildirim: dergi@nukkadhadis.com
- nukkadhadis.com

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan
edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek
için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide
yayınlanan çalışmalarının telif hakkına
sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0
lisansı altında yayımlanmaktadır.

...

nukkadhadis.com

Öz

Sıbğettullah Korhan'ın *Dosdoğru Elçi* adlı eseri, Hz. Peygamber'in nübüvvetine yöneltilen tarihsel ve modern eleştirileri dinler tarihi, kelâm ve siyer verileri ışığında ele almaktadır. Bu değerlendirme, eserin doktora tezinden kitaba dönüşen yapısını, üç semavî dinin nübüvvet anlayışlarını karşılaştıran çerçevesini, eleştirileri tasnif etme biçimini ve bunlara verilen cevapları incelemektedir.

Anahtar Kelimeler: Kelâm, Nübüvvet, Hz. Peygamber, Modern Eleştiriler.

Atıf: Altunkaya, İnci. "Sıbğettullah Korhan. Dosdoğru Elçi Nübüvvet Karşıtı Modern Eleştirilere Cevaplar. İstanbul: Tin Yayınları, 2024, 302 s.". *Nukkad Hadis Araştırmaları Dergisi* 2 (Ekim 2026), 171-176.
doi.org/10.67764/nukkad.2026.2.429

**Sıbğettullah Korhan, The Upright Messenger: Responses to Modern Criticisms Against Prophethood. İstanbul: Tin Yayınları, 2024, 302 p.
İnci Altunkaya***

 doi.org/10.67764/nukkad.2026.2.429

Issue: 2 | October 2026

E-ISSN: 3108-8147

*Master Student, Tekirdağ Namık Kemal University, Institute of Social Sciences, Tekirdağ/Turkey

E-mail: incialtunkaya@hotmail.com
https://orcid.org/0009-0007-2578-2239
https://ror.org/01aomk874

Article Type: Book Review

Date Received: 2026-06-26

Date Accepted: 2026-10-01

Date Published: 2026-10-25

Review: This paper has been reviewed by the editorial board.

Ethical Statement: It is declared that scientific and ethical principles have been followed while conducting and writing this study and that all the sources used have been properly cited.

Plagiarism checks: Yes. iThenticate / turnitin.com

Complaints: dergi@nukkadhadis.com - nukkadhadis.com

Conflicts of Interest: The author(s) has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author(s) acknowledge that they received no external funding to support this research.

Copyright & License: Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0.

...

nukkadhadis.com

Abstract

Sıbğettullah Korhan's Dosdoğru Elçi examines historical and modern criticisms directed at the prophethood of the Prophet Muhammad through the perspectives of Islamic theology, history of religions, and sira studies. This review evaluates the book's transformation from a doctoral dissertation, its comparative framework on prophethood in the three monotheistic religions, its classification of objections, and the responses offered.

Keywords: Islamic Theology, Prophethood, Prophet Muhammad, Modern Criticism.

Citation: Altunkaya, İnci. "Sıbğettullah Korhan. Dosdoğru Elçi Nübüvvet Karşısı Modern Eleştirilere Cevaplar. İstanbul: Tin Yayınları, 2024, 302 s.". *Nukkad Hadis Araştırmaları Dergisi* 2 (Ekim 2026), 171-176. doi.org/10.67764/nukkad.2026.2.429

صبغة الله قورخان، الرسول المستقيم ردود على الانتقادات الحديثة الموجهة للنبوة، إسطنبول: دار تن 2024 انجي الطون كايا*

doi: doi.org/10.67764/nukkad.2026.2.429

Issue: 2 | October 2026

E-ISSN: 3108-8147

*طالب ماجستير جامعة تكيرداغ، معهد العلوم
الاجتماعية، كيرداغ / تركيا

E-mail: incialtunkaya@hotmail.com

<https://orcid.org/0009-0007-2578-2239>

<https://ror.org/01aomk874>

نوع المقال: مراجعة كتاب

تاريخ الاستلام: 2026-06-26

تاريخ القبول: 2026-10-01

تاريخ النشر: 2026-10-25

مراجعة المقالة: تمت مراجعة هذه الكتابة من قبل
هيئة التحرير.

بيان أخلاقيات البحث: يُصرح بأنه تم اتباع
المبادئ العلمية والأخلاقية أثناء إجراء وكتابة هذه
الدراسة، وأن جميع المصادر المستخدمة قد تم
الاستشهاد بها بشكل صحيح.

فحص الانتحال: نعم iThenticate
/ turnitin.com

شكاوى ومقترحات:

dergi@nukkadhadis.com

- nukkadhadis.com

تضارب المصالح: ليس لدى المؤلف (المؤلفين) أي
تضارب مصالح للإعلان عنه.

الدعم المالي: يؤكد المؤلف (المؤلفون) أنهم لم
يتلقوا تمويلاً خارجياً لدعم هذا البحث.

الحقوق والترخيص: يحتفظ المؤلفون الذين
ينشرون في هذه المجلة بحقوق الطبع والنشر
لأعمالهم المرخصة بموجب رخصة المشاع
الإبداعي نسب المُنشئ - غير تجاري 4.0 دولي
(CC BY-NC 4.0).

...

nukkadhadis.com

الملخص

يتناول كتاب «الرسول المستقيم» (Dosdoğru Elçi) للكاتب صبغة الله قورخان، الانتقادات التاريخية والحديثة الموجهة لنبوة النبي محمد (صلى الله عليه وسلم)، وذلك في ضوء بيانات تاريخ الأديان، وعلم الكلام، والسيرة النبوية. وتستعرض هذه المراجعة بنية العمل الذي تحول من أطروحة دكتوراه إلى كتاب، وإطاره الذي يقارن بين مفاهيم النبوة في الأديان السماوية الثلاثة، بالإضافة إلى منهجيته في تصنيف الانتقادات والردود المقدمة عليها.

الكلمات المفتاحية: الكلام، النبوة، محمد صلى الله عليه وسلم، الانتقادات الحديثة

الاقتباس: Altunkaya, İnci. "Sıbğettullah Korhan. Dosdoğru Elçi Nübüvvet Karşıtı Modern Eleştirilere Cevaplar. İstanbul: Tin Yayınları, 2024, 302 s.". Nukkad Hadis Araştırmaları Dergisi 2 (Ekim 2026), 171-176. doi.org/10.67764/nukkad.2026.2.429

Hız. Peygamber'in nübüvvetine yönelik eleştiriler, İslâm'ın ilk dönemlerinden itibaren farklı dinî, siyasî ve kültürel bağlamlarda üretilmiş; modern dönemde ise oryantalist literatür, popüler yayınlar, medya ve görsel sanatlar üzerinden yeni biçimler kazanmıştır. Buna karşılık Türkiye'de kelâm araştırmalarının daha çok ilâhiyat meseleleri üzerinde yoğunlaşması, nübüvvet karşısı söylemlerin tarihsel seyri ve güncel tezahürlerini bir arada inceleyen çalışmaların sınırlı kalmasına yol açmıştır. Sıbğettullah Korhan'ın *Dosdoğru Elçi: Nübüvvet Karşısı Modern Eleştirilere Cevaplar* adlı eseri, söz konusu boşluğu doldurma iddiasıyla kaleme alınmış kapsamlı bir çalışmadır.

Eser, yazarın 2024 yılında İbn Haldun Üniversitesi'nde tamamladığı Hız. Peygamber'in Nübüvvetine Yönelik Modern Eleştirilerin Tahlili başlıklı doktora tezinin gözden geçirilerek kitaplaştırılmış biçimidir. Tezdeki ana gövdeyi oluşturan nübüvvet anlayışları, modern eleştirilerin tarihsel gelişimi ve bu eleştirilerin değerlendirilmesi kitapta üç ana bölüm hâlinde korunmuştur. Akademik bir tezin kitaplaştırılmasında beklenen temel husus, araştırmanın ilmî niteliği korunurken metnin daha geniş bir okur kitlesine açılmasıdır. Korhan'ın eseri, terminolojiyi bütünüyle terk etmeden daha akıcı bir anlatı kurması bakımından bu beklentiyi büyük ölçüde karşılamaktadır. Nitekim *Dosdoğru Elçi* şeklindeki ana başlık akademik tez başlığına göre daha dikkat çekici ve hatırlanabilir bir tercih olmakla birlikte, *Nübüvvet Karşısı Modern Eleştirilere Cevaplar* alt başlığı eserin tasvirden ziyade cevaplandırma ve savunma yönünü ortaya koymaktadır.

Birinci bölümde İslâm, Yahudilik ve Hristiyanlıktaki nübüvvet anlayışları mukayeseli olarak ele alınmaktadır. İslâm düşüncesi bağlamında nübüvvet ve risâlet kavramları, peygamberliğin vehbî oluşu, imkânı ve gerekliliği, peygamberlerin sıdk, emanet, fetânet ve ismet gibi nitelikleri, vahiy ve mûcize meseleleri incelenmektedir. Kelâmcıların ve Müslüman filozofların vahiy anlayışları arasındaki farklara temas edilmesi, konunun yalnızca naklî bir zeminde değil, aklî ve felsefî açıklamalar çerçevesinde de işlendiğini göstermektedir. Ardından Yahudi ve Hristiyan geleneklerinde peygamberlik, vahiy, mûcize ve peygamberlerin konumu açıklanmakta; üç dinin ortak kabulleri ve ayrıştığı noktalar belirlenmektedir. Bu karşılaştırma, ilerleyen bölümlerde ele alınan eleştirilerin, eleştiriye yöneltlen geleneklerin kendi peygamberlik ölçütleri bakımından da sorgulanmasına imkân vermektedir.

İkinci bölüm, Hız. Peygamber'e yönelik eleştirilerin tarihsel seyrine ayrılmıştır. Yuhannâ ed-Dımaşkî'den Orta Çağ Hristiyan polemikçilerine, erken dönem nübüvvet münkirlerinden modern oryantalistlere kadar uzanan çizgi takip edilmekte; eski iddiaların çağdaş dönemde çoğu zaman yeni bir dil ve mecra içinde tekrarlandığı gösterilmektedir. Bu bölümün dikkat çekici taraflarından biri, eleştirilerin

yalnızca akademik metinlerde olmayıp edebiyat, resim, sinema ve medya gibi alanlarda üretilen Hz. Peygamber tasvirleri üzerinden de incelenmesidir. Böylece çalışma, nübüvvet eleştirisini yalnızca teorik bir tartışma olarak değil, toplumların dinî ve kültürel hafızasını biçimlendiren çok katmanlı bir söylem olarak değerlendirilmektedir. Özellikle modern dönemde hakaret, karikatür ve sinema üzerinden kurulan olumsuz imajların tarihsel polemik diliyle ilişkilendirilmesi, kitabın güncel tartışmalarla irtibatını güçlendiren bir unsurdur.

Üçüncü bölümde eleştiriler konu başlıklarına göre tasnif edilerek değerlendirilmektedir. Hz. Peygamber'in peygamberliğe ehliyeti ve ahlâkı, vahiy esnasındaki hâli, mûcize gösterip göstermediği, samimiyeti, önceki dinlerden unsurlar derlediği iddiası, Yahudi kabileleri ve siyasî muhalifleriyle ilişkileri, evlilikleri, kölelik ve demokrasi gibi meseleler ayrı başlıklar altında ele alınmıştır. Yazar, klasik hadis ve siyer kaynaklarını modern araştırmalarla birlikte kullanmaktadır. Tarihsel vakıaya dayanan iddiaları karşıt görüşlerle karşılaştırmaktadır. Maddî dayanağı bulunmadığını düşündüğü ithamları ise reddetmektedir. Bu geniş tasnif, okuyucuya Hz. Peygamber hakkında farklı dönemlerde üretilen iddiaların önemli bir kısmını toplu bir biçimde görme imkânı vermektedir.

Eserin en güçlü yönü, modern eleştirileri tarihsel köklerinden koparmadan ele almasıdır. Birçok güncel ithamın bütünüyle yeni olmadığı, önceki polemiklerden devralınan kalıpların çağdaş değerler ve kavramlarla yeniden üretildiği gösterilmektedir. Ayrıca eleştirilerin değerlendirilebilmesi için ilk bölümde bir nübüvvet çerçevesi kurulması, eserin planı bakımından işlevseldir. Kaynak kullanımının hadis, siyer, kelâm, dinler tarihi ve Batı literatürünü kapsayacak ölçüde geniş tutulması da çalışmanın önemli bir kazanımıdır. Yazarın eleştirel metinleri yalnızca ikincil Türkçe çalışmalardan aktarmakla yetinmeyip farklı dillerdeki literatüre yönelmesi, tartışmanın asli taraflarını görünür kılmaktadır. Akademik bir araştırmaya dayanmasına rağmen anlatımın çoğunlukla açık ve akıcı olması, kitabı yalnızca alan uzmanlarına değil, konuya ilgi duyan genel okuyucuya da ulaştırmaktadır.

Eserin bir diğer öne çıkan yönü eleştirilerin yalnızca Müslüman kaynaklar açısından cevaplandırılmasıyla yetinmeyip, Yahudi ve Hristiyan geleneklerinin kendi peygamberlik kabullerinin de karşılaştırmaya dâhil edilmesidir. Soy, mûcize, çok evlilik veya peygamberlerin siyasî tutumları gibi meselelerde, eleştiriye yönelten geleneğin kutsal metinlerinde ve tarihsel tecrübesinde benzer örneklerin bulunup bulunmadığının sorgulanması, eleştirilerdeki çifte standardı göstermeye elverişli bir yöntemdir. Bununla beraber, bir eleştirinin eleştireni kendi geleneğiyle çelişkiye düşürdüğünü göstermek, söz konusu eleştirinin tek başına yanlışlığını

ispatlamaz. Bu nedenle mukayeseli yaklaşımın tarihsel ve ahlâkî delillerle birlikte işletildiği yerlerde cevaplar daha ikna edici hâle gelmektedir.

Bununla birlikte birinci bölümün kapsamı, kitabın asıl meselesi olan modern eleştirilere geçişi yer yer geciktirmektedir. İslâm, Yahudilik ve Hristiyanlıktaki nübüvvet, vahiy ve mûcize anlayışlarının ayrıntılı biçimde sunulması gerekli bir zemin oluşturmakla beraber, bu bilgilerin her birinin sonraki eleştirilerle bağlantısı aynı açıklıkta kurulmamaktadır.

Sonuç olarak Dosdoğru Elçi, Hz. Peygamber'in nübüvvetine yönelik eleştirileri tarihsel arka planı, dinî referansları ve çağdaş biçimleriyle birlikte görmek isteyen okurlar için önemli bir başvuru niteliğindedir. Eserin üç semavî dinin nübüvvet anlayışlarını karşılaştırması, eleştirileri tematik bir tasnife tâbi tutması ve farklı disiplinlerden geniş bir kaynak grubunu bir araya getirmesi alana yaptığı başlıca katkılardır. Kapsamın daraltılması, tekrarların azaltılması ve savunmacı sonuçların daha ayrıntılı analitik gerekçelerle desteklenmesi hâlinde çalışma daha dengeli bir tartışma zemini sunacaktır. Mevcut hâliyle eser, hem kelâm ve siyer araştırmacılarının hem de Hz. Peygamber'e yöneltilen modern eleştirilerin mahiyetini ve bunlara verilen cevapları öğrenmek isteyen okuyucuların istifade edebileceği güncel ve kapsamlı bir çalışmadır.

Kaynakça

Korhan, Sıbğettullah. *Hz. Peygamber'in Nübüvvetine Yönelik Modern Eleştirilerin Tahlili* (İstanbul: İbn Haldun Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Doktora Tezi, 2024).